

การศึกษาพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตร
มหาบัณฑิต สำหรับนักบริหาร รุ่นที่ 20 คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง *

ผ ก า ม า ศ ส ห ตี ฎ ฐ ฎ ล **

คำสำคัญ : พฤติกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร, นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตร
มหาบัณฑิต สำหรับนักบริหาร

บทนำ

ในปัจจุบันการปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองที่เหมาะสมที่สุดเพราะเป็นระบอบการปกครองที่ยอมรับสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของประชาชน เปิดโอกาสให้ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมในการใช้อำนาจปกครองประเทศอย่างทั่วถึง และมีกลไกที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันการผูกขาดอำนาจทางการเมืองของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง หลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย คือ ประชาชนมีอำนาจในการปกครองตนเอง แต่ในทางปฏิบัติประชาชนทุกคนไม่สามารถเข้าไปร่วมปกครองประเทศได้ทั้งหมด ต้องใช้วิธีเลือกตัวแทนเข้าไปดำเนินการแทนสำหรับประเทศไทยการเลือกตั้งผู้แทนประชาชนในระดับชาติ ได้แก่ การเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การเลือกสมาชิกวุฒิสภา เพื่อทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติ คือ การออกกฎหมายต่างๆ การปกครองประเทศ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาจึงเป็นวิธีการที่ทำให้ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศอย่างเสมอภาค ด้วยเหตุนี้รัฐสภาผ่านกฎหมายใดๆ ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาประชาชนจะปฏิเสธว่าตนไม่เห็นชอบด้วยไม่ได้ เพราะผู้ออกกฎหมายเป็นตัวแทนของประชาชน นอกจากนี้การเลือกตั้งยังทำให้คณะผู้บริหารหรือคณะรัฐมนตรีเข้ามาบริหารประเทศด้วยความชอบธรรม เพราะเป็นตัวแทนของประชาชนที่เลือกเข้ามาทำหน้าที่รัฐสภาการเลือกตั้งจึงเป็นกระบวนการทางประชาธิปไตยที่มีความสำคัญยิ่ง เพราะเป็นการแสดงเจตนาารมณ์ของประชาชนเจ้าของประเทศที่มอบความไว้วางใจให้ตัวแทนของประชาชนทำหน้าที่ปกครองประเทศ รวมทั้งแก้ไขปัญหาดังกล่าว ที่เป็นความเดือดร้อนของประชาชน (จเร พันธุ์เปรื่อง, 2562, หน้า 1)

เมื่อพิจารณาในมิติทางการเมืองเป็นที่ยอมรับว่าการเมืองการปกครองที่ให้ความสำคัญกับการเลือกตั้ง ได้แก่ การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เนื่องจากเห็นว่าการเลือกตั้งเป็นวิธีการที่ทำให้ประชาชนได้ใช้มติเสียงข้างมากถ่ายโอนความชอบธรรมไปยังผู้แทนของตน เพื่อใช้อำนาจหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย (เอกบุญ วงศ์สวัสดิ์กุล, 2551, หน้า 1)

ประเทศไทยมีการเลือกตั้ง ครั้งแรกตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2475 เมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ.2476 ใช้วิธีการเลือกตั้งแบบทางอ้อม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวน 78 คน เป็นสมาชิกประเภทที่ 1 ซึ่งสมาชิกประเภทที่ 1 หมายถึง ผู้ที่ประชาชนเลือกตั้ง โดยประชาชนเลือกผู้แทนตำบลก่อน จากนั้นผู้แทนตำบลจึงไปเลือกผู้แทนราษฎรเป็นลำดับต่อไป การเลือกตั้งครั้งนี้ถือเป็นการเลือกตั้งทางอ้อมครั้งแรก และครั้งเดียวของประเทศไทย สถิติการเลือกตั้งที่น่าสนใจของการเลือกตั้งครั้งแรกของประเทศไทย มีประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งจำนวน 4,278,231 คน ประชาชนมาใช้สิทธิเลือกตั้งจำนวน 1,773,532 คน และจังหวัดที่มีผู้ใช้สิทธิมากที่สุด คือ จังหวัดเพชรบุรี (จเร พันธุ์เปรื่อง, 2562, หน้า 2)

* บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระเรื่องการศึกษาพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สำหรับนักบริหาร รุ่นที่ 20 คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยมี

รศ.ดร. วรัชยา ศิริวัฒน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

** นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สำหรับนักบริหาร รุ่นที่ 19 คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประเทศไทย ได้เปลี่ยนเป็นวิธีการเลือกตั้งแบบทางตรงคือ ประชาชนเป็นผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งผู้แทนราษฎรด้วยตนเอง แต่เปลี่ยนรูปแบบต่างกันไปตามข้อกำหนด ในกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มีแบบแบ่งเขต แบบรวมเขตหรือรวมเขตเรียงเบอร์การเลือกตั้ง โดยตรงแบบผสม คือ มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตละไม่เกิน 3 คน คำนวณจากจำนวนประชากรในพื้นที่ การเลือกตั้งแบบผสม คือ มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง (one man one vote) และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ (party lists) โดยใช้บัตรเลือกตั้ง 2 ใบมาตั้งแต่การเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 (thaipublica, 2561)

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในอดีตพฤติกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ส่วนใหญ่จะลงคะแนนเลือก เพราะชอบในตัวนักการเมือง ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่คนไทยจำนวนมากใส่ใจมากกว่าเรื่องของตัวนโยบาย หากชอบ นักการเมืองคนใดแล้วเมื่อถึงเวลาเลือกตั้งพร้อมเลือกพรรคการเมืองที่นักการเมืองคนดังกล่าวสังกัดอยู่ ให้ชนะ การเลือกตั้ง ร่องลงมาเลือกจากนโยบายพรรคการเมือง มีอยู่ระดับหนึ่งแต่ไม่มากเท่ากับการเลือกเพราะชอบในตัวนักการเมืองหรือพรรคการเมืองนั้นๆ ส่งผลให้การเลือกในลักษณะนี้ยังมีกระจาย คนกลุ่มนี้จะเป็นคนที่ มีพฤติกรรมคิดวิเคราะห์ก่อนการเลือกตั้ง ยังมีพฤติกรรมการเลือกตั้งจากการซื้อสิทธิขายเสียง ซึ่งเป็นพฤติกรรม ที่พบเจอได้บ่อยครั้ง และยังสามารถเปลี่ยนผลการเลือกตั้งได้ในระดับหนึ่งเสมอ จึงทำให้การซื้อสิทธิขายเสียง ยังมีอยู่จนถึงปัจจุบัน รวมถึงการไม่ไปเลือกตั้ง ก็เป็นอีกพฤติกรรมในการเลือกตั้งของคนไทยที่สามารถพบเห็น ได้แม้บางคนจะบอกว่าพักอาศัยอยู่ไกลจากทะเบียนบ้านของตนเองทำให้ไม่สามารถเดินทางไปเลือกตั้งได้ แต่บางคนถึงแม้จะใกล้ แต่ก็ไม่ได้ใส่ใจกับการเลือกตั้งเช่นกัน พฤติกรรมต่างๆ เหล่านี้ล้วนเป็นพฤติกรรมการเลือกตั้ง ของคนไทยที่สามารถพบเห็นได้ทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง ไม่ว่าจะเป็นระดับท้องถิ่น หรือระดับชาติก็ตาม (netelection, 2561)

สำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ.2562 เป็นการเลือกตั้งครั้งแรกของ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กำหนดรูปแบบการเลือกตั้งใหม่ เรียกว่า “แบบจัดสรรปัน ส่วนผสม” คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้นำแบบอย่างการเลือกตั้งบางส่วนของประเทศเยอรมนีมาใช้เป็นหลัก คิดในการวางระบบเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในครั้งนี้ อันสืบเนื่องมาจากวิกฤตการณ์ความขัดแย้งระหว่าง พรรคการเมืองที่ต้องการชนะการเลือกตั้ง จนนำมาซึ่งปัญหาความวุ่นวายภายในประเทศ ดังนั้นเพื่อลดความ รุนแรงของการแข่งขันเพื่อเข้าสู่อำนาจทางการเมือง จึงต้องวางระบบการเลือกตั้งของไทยใหม่ให้เกิดการกระจาย มีตัวแทนครอบคลุมอย่างทั่วถึงในกลุ่มผลประโยชน์ทุกสาขาอาชีพเข้ามามีที่นั่งในสภาโดยหยิบยกจุดอ่อนของ ระบบการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ที่เป็นระบบ “วันแมนวันโหวต” ผู้ชนะในเขตเลือกตั้งหนึ่งอาจชนะกันเพียงแค่ว่าคะแนนเดียว ถือว่าไม่ได้มาจากเสียงส่วนใหญ่หรือเสียงข้างมาก ของประชาชนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง ตัวอย่างเช่น ในเขตเลือกตั้งหนึ่งมีผู้สมัคร 4 คน ผู้ชนะได้คะแนนร้อยละ 40 ขณะที่ผู้สมัครอีก 3 คน ได้คะแนนรวมกันร้อยละ 60 ลักษณะเช่นนี้จะกล่าวได้ว่าผู้ชนะมาจากเสียง ส่วนใหญ่ ที่สำคัญคือคะแนนร้อยละ 60 นั้นถูกทิ้งไป ไม่ได้นำมาคำนวณด้วย เท่ากับว่าคะแนนเสียงของคน กลุ่มนี้ไม่มีความหมายใดๆ ต่างจากหลักการของระบบการเลือกตั้ง “จัดสรรปันส่วนผสม” ที่จะนำทุกคะแนน ของผู้มาลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนับรวมด้วย เพื่อให้ได้ที่นั่งของการจัดสรรปันส่วนอย่างเป็นธรรม และเปลี่ยน สภาพการเมืองจากการแข่งดีแข่งเด่นเป็นการมาปรึกษาพูดคุยกันเพื่อชาติบ้านเมือง โดยหลักการใหม่ของ ระบบการเลือกตั้งแบบ “จัดสรรปันส่วนผสม” ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

กำหนดให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน 500 คน แบ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง 350 คน และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ 150 คน ใช้บัตรเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง 1 ใบ เมื่อประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครบ 350 เขตแล้ว ในการคำนวณหาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมือง ให้คำนวณตามวิธีการดังต่อไปนี้ (1) นำคะแนนรวมทั้งประเทศที่พรรคการเมืองทุกพรรคที่ส่งผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อ ได้รับการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งหาร 500 (หาร้อย) อันเป็นจำนวนสมาชิกทั้งหมดของสภาผู้แทนราษฎร (2) นำผลลัพธ์ตามข้อ (1) ไปหารจำนวนคะแนนรวมทั้งประเทศของพรรคการเมืองแต่ละพรรคที่ได้รับการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งทุกเขต จำนวนที่ได้รับถือเป็นจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พรรคการเมืองนั้นจะพึงมีได้เบื้องต้น และ (3) นำจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พรรคการเมืองพึงจะมีได้ตามข้อ (2) ลบด้วยจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งทั้งหมดที่พรรคการเมืองนั้นได้รับเลือกตั้งในทุกเขตเลือกตั้ง ผลลัพธ์คือจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองนั้นจะได้รับเบื้องต้น

ส่วนการใช้บัตรเลือกตั้งใบเดียว ภายในบัตรมีเพียงเครื่องหมายสัญลักษณ์ของพรรคการเมืองและหมายเลขผู้สมัครในเขตเลือกตั้งนั้น เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กำหนดว่า พรรคการเมืองที่จะส่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อได้ ต้องส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งด้วย โดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อไม่ต้องเลือก จะมีลำดับรายชื่ออยู่ในบัญชีแล้ว จะได้ที่นั่งจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อจำนวนเท่าใดขึ้นอยู่กับเสียงส่วนใหญ่ของประชาชนที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยจะนับทุกคะแนนเสียงและไม่ทำให้ทุกคะแนนเสียงสูญเปล่าอย่างที่ผ่านมา (ชงคชาญ สุวรรณมณี, 2562, หน้า 1-3) ทำให้โจทย์ในการเลือกตั้งวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2562 มีความสลับซับซ้อน ไม่ใช่แค่การที่ประชาชนเข้าคูหาเลือก สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตแล้วนำคะแนนที่เลือกผู้สมัครของพรรคนั้นไปคำนวณที่นั่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ แล้วให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดไปเลือกนายกรัฐมนตรี แต่การเข้าคูหาากบัตรเลือกตั้งครั้งนี้ การเลือกทั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ยังเป็นการเลือกที่นายกรัฐมนตรีที่พรรคการเมืองเสนอ ดังนั้นบัตรเลือกตั้งใบเดียวและกาครั้งเดียวจึงส่งผลกระทบต่อสังคมประการ (iLaw,2561) ประกอบกับประเทศไทยไม่ได้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาเป็นระยะเวลาาน ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวิจัยพฤติกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สำหรับนักบริหาร รุ่นที่ 20 คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเมื่อวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ.2562 ว่ามีความเปลี่ยนแปลงจากการเลือกตั้งที่ผ่านมาหรือไม่ เพื่อเป็นข้อมูลให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งนำไปปรับปรุง พัฒนาระบบการในการเลือกตั้ง

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สำหรับนักบริหาร รุ่นที่ 20 คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง 3 ด้านคือ (1) ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง (2) ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง และ (3) ด้านการตัดสินใจเลือกตั้ง
2. เพื่อเปรียบเทียบการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สำหรับนักบริหาร รุ่นที่ 20 คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ตามตัวแปรเพศ อายุ และภูมิลำเนา
3. เพื่อเสนอแนวทางให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปปรับปรุง พัฒนาระบบการในการเลือกตั้ง

วิธีดำเนินการศึกษา

เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ศึกษาจากประชากร คือ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สำหรับนักบริหาร รุ่นที่ 20 คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง เครื่องมือที่ใช้วิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคล ตอนที่ 2 ข้อมูลพฤติกรรมการเลือกตั้งของนักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สำหรับนักบริหาร รุ่นที่ 20 คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประกอบไปด้วย 3 ด้าน คือ (1) การใช้สิทธิเลือกตั้ง (2) การลงคะแนนเลือกตั้ง (3) การตัดสินใจเลือกตั้ง และ ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สำหรับนักบริหาร รุ่นที่ 20 คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ และภูมิลำเนา วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) และเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ด้วยวิธี Least Significant Difference (LSD) และทดสอบสมมติฐานของตัวแปร

สรุปผลการศึกษา

ผลการศึกษาพฤติกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สำหรับนักบริหาร รุ่นที่ 20 คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มีดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของนักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สำหรับนักบริหาร รุ่นที่ 20 คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน 50 คน เพศหญิง ร้อยละ 52.00 และเพศชาย ร้อยละ 48.00 ส่วนใหญ่อยู่อายุ 30-39 ปี ร้อยละ 40.00 คน รองลงมา อายุ 40-49 ปี ร้อยละ 28.00 อายุ 50 ปีขึ้นไป ร้อยละ 18.00 และอายุ 20-29 ปี ร้อยละ 14.00 ภูมิลำเนาส่วนใหญ่อาศัย กรุงเทพฯ และปริมณฑล ร้อยละ 64.00 และอาศัยต่างจังหวัด ร้อยละ 36.00 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ข้อมูลพฤติกรรมการเลือกตั้งของนักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สำหรับนักบริหาร รุ่นที่ 20 คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง พบว่า ความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อสรุปได้ดังนี้ การใช้สิทธิเลือกตั้งเนื่องจากเป็นหน้าที่ของประชาชน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา การใช้สิทธิเลือกตั้งเนื่องจากกลัวจะเสียสิทธิ์ทางการเมือง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และการใช้สิทธิเลือกตั้งเนื่องจากถูกชักชวนจากครอบครัว ญาติ เพื่อนฝูง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง พบว่า ความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อสรุปได้ดังนี้ การพิจารณาลงคะแนนเสียงเลือกตั้งจากตัวบุคคล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก รองลงมา การพิจารณาลงคะแนนเสียงเลือกตั้งจากนโยบายพรรค มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และการพิจารณาลงคะแนนเสียงเลือกตั้งจากครอบครัว ญาติ เพื่อนฝูง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการตัดสินใจเลือกตั้ง พบว่า ความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อสรุปได้ดังนี้ การตัดสินใจเลือกตั้งผู้สมัครท่านตัดสินใจก่อนเลือกตั้งมากกว่า 1 สัปดาห์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ท่านตัดสินใจเลือกตั้งผู้สมัครคนเดิมเนื่องจากดูจากผลงานของผู้สมัคร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และการตัดสินใจเลือกตั้งผู้สมัครท่านตัดสินใจก่อนเลือกตั้งน้อยกว่า 1 สัปดาห์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สำหรับนักบริหาร รุ่นที่ 20 คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยกำหนดสมมติฐานไว้ว่า นักศึกษาที่เพศ อายุ และภูมิลำเนาต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแตกต่างกัน ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1 เพศที่ต่างกันส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแตกต่างกัน พบว่า นักศึกษาเพศชายและเพศหญิง มีพฤติกรรมการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภา

ผู้แทนราษฎร ด้านการใช้สิทธิ์เลือกตั้ง ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง และด้านการตัดสินใจเลือกตั้ง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สมมติฐานที่ 2 อายุที่ต่างกันส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแตกต่างกัน พบว่า อายุของนักศึกษาต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สมมติฐานที่ 3 ภูมิภาคต่างกันส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแตกต่างกัน พบว่านักศึกษาที่อาศัยทั้งกรุงเทพฯ ปริมณฑล และต่างจังหวัด มีพฤติกรรมการเลือกตั้ง ด้านการใช้สิทธิ์เลือกตั้ง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษา พฤติกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สำหรับนักบริหาร รุ่นที่ 20 คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 30-39 ปี และภูมิลำเนาอาศัย กรุงเทพฯ และปริมณฑล จากการทดสอบสมมติฐานเพศ อายุ และภูมิลำเนาที่ต่างกันส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแตกต่างกัน พบว่า นักศึกษาทั้งเพศชายและเพศหญิง มีพฤติกรรมการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้านการใช้สิทธิ์เลือกตั้ง ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง และด้านการตัดสินใจเลือกตั้ง แตกต่างกัน จะเห็นได้ว่าอายุ ภูมิลำเนาที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพฯ ปริมณฑล และต่างจังหวัดนั้นต่างกันส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับทฤษฎีปัจจัยกำหนดแนวความคิดพื้นฐานว่า ปัจจัยทางสังคมเป็นตัวกำหนดที่สำคัญของพฤติกรรมการเมือง ทั้งนี้ปัจจัยทางสังคมที่เป็นภูมิหลังของคนมีอิทธิพลอย่างสำคัญต่อพฤติกรรมการเมือง แนวคิดหลักของทฤษฎีนี้ ได้แก่ ตัวแบบแรงผลักดันทางสังคม (social forces) ของ Lazarsfeld และทฤษฎีสถาน (field theory) ของ Kurt Lewin ซึ่งเป็นทฤษฎีเสนอเงื่อนไขที่กำหนดรูปแบบของพฤติกรรม แนวทางศึกษานี้ได้นำแนวความคิดทางสังคมวิทยาเรื่องสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของบุคคล (SES : socio economic status) ที่ว่าฐานะตำแหน่งทางสังคมเป็นสิ่งสำคัญในการกำหนดความแตกต่างในพฤติกรรมของคน (จิตยา สุวรรณชฎ 2527, หน้า 38) มาใช้ในการศึกษาพฤติกรรมการเมือง มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงของบุคคล ซึ่งบุคคลต่างชนชั้นกันจะมีแบบแผนพฤติกรรมที่แตกต่างกัน นักรัฐศาสตร์ได้นำแนวความคิดดังกล่าวมาใช้ในการศึกษาพฤติกรรมการเมือง โดยมุ่งศึกษาถึงอิทธิพลของฐานะทางเศรษฐกิจสังคมของบุคคล เช่น เพศ การศึกษา อาชีพ รายได้ ที่อยู่อาศัย แนวทางการศึกษาแบบนี้เชื่อว่า กลุ่มทางสังคมเป็นตัวกำหนดความแตกต่างของแบบแผนพฤติกรรมการเมืองโดยให้สรุปไว้ บุคคลมีความนึกคิดทางการเมืองตามฐานะทางเศรษฐกิจสังคมของตนการตัดสินใจของบุคคลเป็นไปตามคุณลักษณะทางเศรษฐกิจสังคมของเขามีใช้เพราะประเด็นปัญหาทางการเมือง

พฤติกรรมการเลือกตั้งของนักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สำหรับนักบริหาร รุ่นที่ 20 คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประกอบไปด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการใช้สิทธิ์เลือกตั้ง ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง ด้านการตัดสินใจเลือกตั้ง สอดคล้องกับทฤษฎีความสำนึกเชิงเหตุผล เน้นที่ปฏิกิริยาของความสำนึกตรรกะรองของผู้ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งที่มีต่อนโยบายของพรรคการเมือง สภาพของผู้สมัครรับเลือกตั้งและค่าบริหารการเลือกตั้ง ลักษณะเหล่านี้เป็นเหมือนกรอบความคิดเชิงเหตุผลของผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเหมือนกับการตัดสินใจของผู้บริโภคทางด้านเศรษฐศาสตร์ ซึ่งแนวทางศึกษาพฤติกรรมการเมืองแนวความสำนึกเชิงเหตุผลนี้ได้นำความคิดทางเศรษฐศาสตร์ที่ว่าด้วยความชอบด้วยเหตุผลของมนุษย์เศรษฐกิจมาใช้ศึกษาการตัดสินใจทางการเมือง แนวทางศึกษานี้ สำนึกเชิงเหตุผลของบุคคลในเชิงต้นทุนและผลประโยชน์ที่ได้รับ (cost-benefit) เป็นตัวกำหนดที่สำคัญของพฤติกรรมการเมือง ตัวแบบนี้จึงมีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า "ตัวแบบการเลือกโดยเหตุและผล" หรือ "The Rational Choice Model" มุมมองเชิงเศรษฐศาสตร์ดังกล่าวนี้

ตั้งอยู่บนฐานคติสำคัญ 3 ประการ คือ (Martin Harrop and William L. Miller 1987, pp. 145-146) ได้แก่ (1) แนวทางศึกษานี้ถือว่าการลงคะแนนเสียงเป็นเครื่องมือที่จะนำมาซึ่งผลประโยชน์หรือเป้าหมายที่ประชาชนต้องการ (2) แนวทางศึกษานี้ให้ความสำคัญกับเป้าหมายทางการเมือง กล่าวคือ การลงคะแนนเสียงของผู้ลงคะแนนเสียงนั้น จุดสนใจจะมุ่งไปที่เป้าหมายทางการเมืองของผู้ลงคะแนนเสียง (3) แนวทางศึกษานี้ถือว่าการตัดสินใจลงคะแนนเสียง ผู้ลงคะแนนจะกระทำอย่างละเอียดรอบคอบ ระมัดระวัง โดยใช้ข่าวสารที่มากเพียงพอ จากการศึกษาพฤติกรรมการเลือกตั้ง พบว่า ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง พบว่า ความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ สรุปได้ดังนี้ การใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของประชาชน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง พบว่า ความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ สรุปได้ดังนี้ การพิจารณาลงคะแนนเสียงเลือกตั้งจากตัวบุคคล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก รองลงมา การพิจารณาลงคะแนนเสียงเลือกตั้งจากนโยบายพรรค มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และการพิจารณาลงคะแนนเสียงเลือกตั้งจากครอบครัว ญาติ เพื่อนฝูง จากผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการเลือกตั้ง ซึ่งสอดคล้องกับตัวแปรของ ซีระศักดิ์ แสงสัมฤทธิ์ (2558) ศึกษา พฤติกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลปากช่อง อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี ผลการศึกษา พบว่า ผู้มีสิทธิออกไปเลือกตั้งเพราะเหตุผลว่าเป็นหน้าที่ของประชาชน ต้องการเลือกคนดีเข้าไปทำหน้าที่ในสภา ผู้มีสิทธิส่วนใหญ่รับข้อมูลข่าวสารจากรถประชาสัมพันธ์ของผู้สมัครและป้ายประชาสัมพันธ์ ส่วนด้านความสัมพันธ์พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้มีสิทธิ อายุ และอาชีพ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเลือกตั้งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ด้านการตัดสินใจเลือกตั้ง พบว่า ความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ สรุปได้ดังนี้ การตัดสินใจเลือกตั้งผู้สมัครท่านตัดสินใจก่อนเลือกตั้งมากกว่า 1 สัปดาห์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ท่านตัดสินใจเลือกตั้งผู้สมัครคนเดิมเนื่องจากดูจากผลงานของผู้สมัคร การตัดสินใจเลือกตั้งผู้สมัครท่านตัดสินใจก่อนเลือกตั้งน้อยกว่า 1 สัปดาห์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง พฤติกรรมการออกเสียงเลือกตั้งนั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ซีระพงศ์ พลเกษตร (2556) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในกรุงเทพมหานคร:กรณีศึกษา การเลือกตั้งซ่อมเขตดอนเมือง วันที่ 16 มิถุนายน 2556 ผลการวิจัยพบว่า ประชาชน เห็นว่าการสื่อสารทางการเมืองมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออกเสียงเลือกตั้งซ่อม ส.ส. สื่อบุคคล สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่อเฉพาะกิจมีอิทธิพลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เนื่องจากต้องการได้คนที่ตนพอใจไปเป็นผู้แทน พฤติกรรมการออกเสียงเลือกตั้งซ่อม ส.ส.แตกต่างกัน ส่วนเพศอายุ อาชีพ มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออกเสียงเลือกตั้งซ่อม ส.ส. ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นครั้งล่าสุด สื่อสารทางการเมืองโดยรวม และรายด้าน ได้แก่ ด้านสื่อบุคคล ด้านสื่อสิ่งพิมพ์ ด้านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ด้านสื่อเฉพาะกิจ มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออกเสียงเลือกตั้งซ่อม ส.ส. ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่น นอกจากนี้งานวิจัยของนุชปภาดา ธนวิโรดม (2557) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ วิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สรุปได้ดังนี้ (1) ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้งอยู่ในระดับมาก (2) ด้านการลงคะแนนเลือกตั้งอยู่ในระดับมาก และ(3) ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้งอยู่ในระดับปานกลาง ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย อายุ สถานภาพ การศึกษา และอาชีพ พบความแตกต่างกันเป็นการยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ตัวแปรที่ศึกษาสอดคล้องกับผลการทดสอบที่กล่าวว่าเพศ อายุ และภูมิลำเนาที่ต่างกัน ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแตกต่างกัน พบว่า นักศึกษาเพศชาย และเพศหญิง มีพฤติกรรมการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง และด้านการตัดสินใจเลือกตั้ง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อายุที่ต่างกันส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแตกต่างกัน ผลการทดสอบพบว่า อายุของนักศึกษาต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ ภูมิลำเนาต่างกันส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

แตกต่างกัน พบว่านักศึกษาที่อาศัยทั้งกรุงเทพฯ ปริมณฑล และต่างจังหวัด มีพฤติกรรมการเลือกตั้ง และด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะ

1. คณะกรรมการการเลือกตั้งควรมีการปลูกฝังให้ประชาชนรับรู้ข้อเสียของการไม่ไปเลือกตั้ง นอกจากการเสียสิทธิต่างๆ ตามที่ระบุไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญ
2. ภาครัฐควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านอื่นๆ ให้แก่ประชาชน นอกจากการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เช่น มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายต่างๆ ในการพัฒนาประเทศ
3. ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีความเบื่อหน่ายการหาเสียงแบบป้ายสีใส่กัน ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐควรกำหนดให้พรรคการเมืองนำเสนอนโยบายในการหาเสียงเลือกตั้ง มากกว่าการกล่าวร้ายผู้สมัครฝ่ายตรงข้าม เพื่อไม่ให้ประชาชนเบื่อหน่ายการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ผู้วิจัยควรทำการวิจัยเชิงคุณภาพควบคู่กับการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อทราบถึงรายละเอียดของพฤติกรรมการเลือกตั้งได้ชัดเจนขึ้น
2. ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการเพิ่มตัวแปรด้านระดับการศึกษา, อาชีพ, รายได้, ประสบการณ์ในการทำงาน เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

ชงคชาญ สุวรรณมณี. (2562). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ ฉบับใหม่. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

จิตยา สุวรรณษา. (2517). วิทยาศาสตร์สังคม. กรุงเทพฯ: สำนักวิจัยสถาบันบัณฑิตพัฒน-บริหารศาสตร์.

ธีระพงศ์ พลเกษตร. (2556). พฤติกรรมการออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในกรุงเทพมหานคร: กรณีศึกษา การเลือกตั้งซ่อมเขตดอนเมือง วันที่ 16 มิถุนายน 2556.

ธีระศักดิ์ แสงสัมฤทธิ์. (2558). พฤติกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลปากช่อง อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี. ราชบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.

นุชปภาดา ธนวิโรตม. (2557). พฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาลัย.

เอกบุญ วงศ์สวัสดิ์กุล. (2551). การกระทำทางรัฐบาลหรือการกระทำของรัฐบาล: ข้อถกเถียงทางวิชาการ ในระบบกฎหมายมหาชนไทย. กรุงเทพฯ : เดือนตุลา

Harrop, M., & Miller, W. L. (1987). *Elections and voters : A comparative introduction*. New York: Red Globe Press.

iLaw. (2561). *เลือกตั้ง 62: ทดลองคำนวณ จำนวน ส.ส. สืบค้น 17 พฤษภาคม 2562 จาก <https://ilaw.or.th/node/5241>*

Netelection. (2561). *พฤติกรรมการเลือกตั้ง* สืบค้น 17 พฤษภาคม 2562 จาก <http://www.netelection.org/?s=พฤติกรรมการเลือกตั้ง>

thaipublica. (2016). *การเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550* สืบค้น 17 พฤษภาคม 2562 จาก <https://thaipublica.org/2016/06/การเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ>